

Lausunto Umicore Finland Oy:n ympäristölupahakemuksesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 08.11.2023 § 158
759/11.01.00/2023

Valmistelijat

Vt. Johtava ympäristötarkastaja Tuomas Hirvijoki & lupatarkastaja Tiia Sillanpää

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää lausuntoa Umicore Finland Oy:n ympäristölupahakemuksesta. Lausunto tulee antaa 22.11.2023 mennessä. Hakemusasiakirjat ovat oheismateriaalissa A.

Oheismateriaali A § 158

Hakemusasiakirjat

Umicore Finland Oy:llä on voimassa oleva ympäristölupa (Dnro LSSAVI/17344/2020, annettu 13.12.2021). Umicore hakee ympäristölupaan olennaista muutosta ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaisesti. Lisäksi Umicore hakee muutoksille ympäristönsuojelulain (YSL) 199 §:n mukaista aloituslupaa.

Lupamuutos ja aloituslupa koskevat Umicoren suunniteltua tuotannon laajennusta Kokkolan suurteollisuusalueen pohjoisessa osassa. Laajennuksesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointimenettely.

Umicore hakee lupaa akkujen katodiaktiivimateriaalin esiasteen (pCAM) tuotannon kapasiteetin kasvattamiselle lisäämällä metallisen nikkelin liuotusprosessin osaksi tehtaan toimintaa sekä kasvattamalla koboltin jalostuskapasiteettia varmistaakseen pCAM-tuotannon laajennuksen raaka-ainetarpeen. pCAM tuotannon kapasiteetti nostetaan nykyiseltä tasolta 20 000 t/v tasolle 104 000 t/v. Välituotteeksi käytettävää nikkelisulfaattiliuosta laajennuksen jälkeen tuotetaan 600 000 t/v, kobolttisulfaattiliuosta 130 000 t/v ja kobolttikloridiliuosta 40 000 t/v.

Liuoton läheisyyteen rakennetaan lisäksi nikkelikideliuotuslaitos. Samassa yhteydessä ympäristöpäästöjen minimoimiseksi nostetaan ammoniakkin talteenoton kapasiteettia sekä rakennetaan pCAM -tuotannon laajennukselle erillinen jätevedenpuhdistamo, josta jätevedet on tarkoitus johtaa omaa purkuputkea pitkin mereen Boliden Kokkolan Oy:n (BKO) purkuputken viereen. Uuden pCAM-tuotannon mereen johdettavien jätevesipäästöjen määrä virtaamana on 220 m³/h ja sulfaattikuormitus 125 000 t/v, typpikuormitus 30 000 kg/v, koboltti- 500 kg/v sekä nikkeli- 500 kg/v. Laajentunut tuotanto edellyttää myös uusia konttori- ja laboratoriotiloja.

Kokkolan kaupungin ympäristöpalvelut

Esitys lausunnoksi:

Hakemuksessa on arvioitu, että laajennuksen päästöjen osalta Kokkolan edustan merialueen ekologinen ja kemiallinen tila ei nykyisestä huonone eli säilyy tyydyttävässä tilassa. Kokkolan ympäristönsuojeluviranomainen muistuttaa, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimenpideohjelmassa 2022-2027 Kokkolan edustalla hyvä ekologinen tavoitetilä on esitetty saavutettavaksi vuoteen 2027 mennessä, johon alueen toimijoiden tulee myös toiminnoillaan osaltaan pyrkiä. Toki samalla on syytä muistaa, että meriveden laatuun vaikuttaa myös mm. perhionjoesta laskevat vedet ja muut valumavedet, eikä vain laitokset.

Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hakija tulisi kuitenkin velvoittaa etsimään myös jatkossa teknis-taloudellisesti toteuttamiskelpoista sulfaatinpoistotekniikkaa kuormituksen vähentämiseksi ja velvoittaa ottamaan sellainen käyttöön, jos tai kun toteuttamiskelpoinen ratkaisu tulevaisuudessa löytyy.

Pohjavesi

Ympäristönsuojeluviranomainen muistuttaa, että Patamäen pohjavesialueelle on laadittu suunnitteluohje (Envineer, 2021b) Kokkolan kaupungin ja muiden viranomaisten käytettäväksi, minkä myötä maankäytön suunnittelua voidaan tarkentaa ja nopeuttaa pohjavesialueille. Suunnitteluohjeessa annetut ohjeet perustuvat lainsäädäntöön, Kokkolan kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiin sekä pohjaveden suojelusuunnitelmaan. Suunnitteluohjeistus on ohje, jota voidaan soveltaa lähtökohtaisesti Patamäen pohjavesialueella ja tarvittaessa myös muilla Kokkolan pohjavesialueilla sijaitseville kiinteistöille erilaista maankäytön toimintaa suunniteltaessa, lupahakemusten laadinnassa ja -hakemuksia käsiteltäessä.

Sieppausalue saattaa ulottua Umicoren alueelle Patamäen vedenottomäärän kasvaessa nykyisestään. Pohjaveden suojelun varmistaminen tulee siten korostaa lupapäätöksessä.

Jätevakuus

Hakemuksen mukaisen jätevakuuslaskelman perusteella 200 000 euroa on riittävä ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaiseksi jätevakuudeksi. Jätevakuuden laskennassa toimituspaikoiksi on esitetty Ylivieska (Vestia Oy) ja Riihimäki (Fortum Waste Solutions Oy).

Toiminnan aloittamislupa (YSL 199 §)

YSL 199 §:n mukaiseen toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta ei katsota olevan esteitä. 20 000 euron vakuus toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta voidaan katsoa olevan riittävä, koska kyseessä on jo olemassa olevan pitkäaikaisen

toiminnan laajentaminen. Perustelut ovat asianmukaiset edellä mainitulle summalle.

Ilmapäästöt

Hakija on esittänyt, että toiminnan laajentumisesta aiheutuu ilmapäästöjä, joiden mallintamisen perusteella on arvioitu, että toiminnasta ei aiheudu vaikutuksia lähimpien asuinalueiden ilmanlaatuun tai melutasoon.

Kokkolan ympäristönsuojeluviranomainen muistuttaa lupaviranomaista tarkasteltaessa ilmapäästöjen kokonaisvaikutusta ja lupamääräyksiä, että myös vuoden 2022 ilmanlaadun yhteistarkkailuraportti on saatavilla. Vuoden 2021 vuosiraportti on hakemuksen liitteessä 31.4.

Ympäristölupahakemuksen sivulla 62 (vuoden 2020 raportista, kuva 42), täydentävinä tietoina voi käyttää Nikkelin osalta Ykspihlajan mittausasemalla pitoisuutta 2,05 ng/m³ vuonna 2021 ja pitoisuutta 1,41 ng/m³ vuonna 2022. Tavoitearvo (20 ng/m³) Ykspihlajan mittausasemalla on alittanut siten selvästi myös vuosina 2021 ja 2022.

Tavoitearvolla tarkoitetaan VNA 79/2017:n 2 §:n 1. momentin kohdan 6 mukaisesti ilman epäpuhtauksien pitoisuutta tai kuormitusta, joka on mahdollisuuksien mukaan alitettava määrääjassa ja jolla pyritään vähentämään haitallisia terveys- ja ympäristövaikutuksia.

Ympäristölupahakemuksen sivulla 69 (vuoden 2020 ilmanlaaturaportista, kuva 49) täydentävinä tietoina voi käyttää koboltin osalta Ykspihlajan mittausasemalla pitoisuutta 5,9 ng/m³ vuonna 2021 ja pitoisuutta 3,2 ng/m³ vuonna 2022. Edellä viitatus kuvat ja jäljempänä ympäristölupahakemuksessa esitetyt ilmanlaadun yhteistarkkailuun viitatus kuvat ovat saatavilla myös vuoden 2022 osalta.

Ympäristölupahakemuksen mukaan toiminnan laajentumisen vaikutukset on esitetty nikkelpäästöjen osalta kasvavan noin 70 kilogrammalla. Se tarkoittaa, että nikkelpäästöt ilmaan kasvavat noin 7-kertaiseksi vuoden 2022 nikkelpäästöihin verrattuna (tai 3,7 kertaiseksi vuoteen 2021 verrattuna). Umicoren nikkelpäästöt ilmaan vuonna 2020 oli 16,1 kg, vuonna 2021: 19 kg ja vuonna 2022: 10,2 kg.

Ympäristölupahakemuksen mukaan toiminnan laajentumisen vaikutukset on esitetty koboltin osalta kasvavan noin 150 kilogrammalla. Se tarkoittaa, että koboltipäästöt ilmaan lähes kaksinkertaistuvat viime vuosiin verrattuna. Umicoren koboltipäästöt ilmaan vuonna 2020 olivat 175 kg, vuonna 2021: 177kg ja vuonna 2022: 128kg.

Päästöjen kasvusta huolimatta koboltin ja nikkelin osalta päästömäärät mahtuvat raja-arvoon selvästi, joka nykyisessä ympäristöluvassa on yhteenlaskettuna koboltin+nikkelin osalta 2500 kg/v. Raja-arvon muutokselle ei siinä mielessä tarvetta ilmene.

Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen korostaa, että pitoisuuksien prosentuaalisella kasvulla ei voi, eikä pidä tehdä suoraan johtopäätöksiä siitä, että pitoisuudet Ykspihlajan asuinalueella kasvaisivat samassa suhteessa. Vuorokausitasolla metallipitoisuuksien vaihtelu Ykspihlajan mittausasemalla on laajaa. Siihen vaikuttaa muun muassa sääolosuhteet ja tuulen suunta ja laitosten toiminta. On myös tärkeä huomioida, että Umicore ei ole KIP-alueen ainoa toimija, jolta nikkelpäästöjä muodostuu. KIP-alueelle tulee uusia laitoksia, joten on kuitenkin todennäköistä, että metallipitoisuudet kasvavat jonkin verran nykyisestä tasosta asuinalueella.

Edellä mainittujen asioiden johdosta ympäristölupapäätökseen tulee sisällyttää optio velvoittaa toiminnanharjoittaja tekemään tarvittaessa teknis-taloudellinen tarkastelu nikkelin ja koboltin ilmapäästöjen pienentämisen osalta, mikäli tulevana vuosina laadittavissa ilmanlaadun bioindikaattoriselvityksissä havaitaan muutoksia koboltin ja nikkelin pitoisuuksissa ja leviämisessä tai Ykspihlajan mittausasemalla havaitaan merkittävää kasvua nikkelpitoisuuksissa (VNa 79/2017 tavoitearvon ylitys) tai kobolttipitoisuuksissa.

Todelliset vaikutukset on nähtävissä vasta silloin, kun myös muut suunnitteilla olevat tuotantolaitokset ovat käynnistyneet. Silloin pitää tarvittaessa olla mahdollista puuttua ja muuttaa toimintoja vähäpäästöisempään suuntaan, jos Nikkelin osalta tavoitearvo ylittyy Ykspihlajan mittausasemalla.

Yhteistarkkailut

Laitoksen tulee jatkossakin osallistua Kokkolassa toteutettaviin ympäristön yhteistarkkailuihin (mm. ilmanlaadun yhteistarkkailu ja muut ilmanlaatua koskevat selvitykset, ympäristömeluselvitykset, merialueen yhteistarkkailu, Patamäen pohjavesialueen yhteistarkkailu) ympäristöluvan lupamääräyksen 21 mukaisesti.

Lupamääräys 4

Esitetty muutos koskien teknis-taloudellista selvitystä mahdollisuudesta vähentää vanhan pCAM-tuotantolaitoksen ilmaan johdettavia ammoniakkipäästöjä, tulee toimittaa lausuntopyynnölle myös Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, ennen asian ratkaisua.

Kaupunkilupapäällikkö

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa edellä esitetyn lausunnon lupaviranomaiselle ja toimittaa asian jatkopykälänä kaupunginhallitukselle.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen.